

SKOLE

De fleste af os har prøvet at gå i skole, og flere og flere kommer til at opleve det. 'Grundskole til alle' er et af FN's 2015 mål. Internationale donorer, nationale regeringer og NGO'er investerer derfor i disse år massivt i uddannelse.

Begrebet 'grundskole' dækker over en stor variation i måder at undervise og uddanne på. I de fleste samfund er skoler nøgleinstitutioner. Det er steder, hvor individuelle og kollektive forhåbninger om udvikling og social mobilitet kommer til udtryk, men også steder, hvor sociale forskelle og kulturelle distinktioner træder frem. Skoler er magtfulde socialiseringsinstanser båret af normer og idealer for modernitet og fremskridt—ideal, som i nogle tilfælde kan være i strid med befolkningens øvrige livsoptattelser og livsformer. Skolen er et sted, der har store konsekvenser for børn og unges liv og muligheder.

Skolen er en vigtig arena for opdragelse. Dannelsesideal og normalitetsbegreber afspejles i skolers praksis, eksempelvis i bestræbelser på integration og inklusion af de anderledes, hvad enten det er etniske minoriteter eller et stigende antal børn med diagnoser. Selvom skolegang har en magtfuld rolle i forhold til at skabe samfund og signalere og installere modernitet, nationalisme og forandring, er børn og unge ikke bare passive modtagere af skolens programmer, men fortolker, forhandler også disse idealer, så de bliver meningsfulde for netop dem.

Det fremhæves ofte i den danske

skoledebat, at undervisningsformen er lagt an på stille piger, og drengene, som modnes senere og har større behov for fysisk aktivitet og måske mere konkrete udfordringer, lades i stikken. De kan ikke følge med og sidder dovne og passive tilbage. Sådan ser det ud, hvis man ikke kigger nærmere efter. Margit Nielsen tager os i sin artikel med i pauseme og den ikke-programmede tid—'mellem-rummen', hvor drengene er aktive og gennem improviseret humor viser en snarådighed og kreativitet, som skolesystemet er blind for.

I den kinesiske ét partistat præsenteres børn og unge for den officielle udlægning i Kinas historie. Således findes der fag om Mao Zedongs lære, som er obligatorisk på alle universiteter. Men de studerende viser generelt stor ligegyldighed overfor disse propaganda-fag. Anders Sybrandt viser i sin artikel, at der også er rum for direkte protest og konfrontation i og udenfor forelæsningsrumme, så længe man ikke udfordrer partiets autoritet. Protestformen kaldes 'retmæssig modstand' og handler om at påkalde sig loyalitet overfor Partiet og dets idealer for så at vise, at aktiviteter og politik ikke lever op til dem.

Claire Dungey beskriver i sin artikel vilkårene for et fåtalligt etnisk mindretal af Batwa-pygmeer i Uganda, som på kompliceret vis indgår i en udveksling med nationalstaten og dens uddannelsessystem. Batwa-børnene får sponsorater af vestlige NGO'er til at gå på private Ugandiske kostskoler væk fra forældrene. Skolerne 'tager'

børnene, men børnene 'mod-tager' viden og uddannelse og forpligter sig dermed på at give noget retur.

Det kongelige teaters balletskole er fødekæden til en dansk nationalt kulturstiftelse og stolthed—den kongelige ballet. Skolen er i den forstand ærkedansk og så alligevel ikke. I modsætning til den danske folkeskole, hvor der er plads til alle og enhver er balletskolen forbeholdt de få og dagen er præget af målrettethed og disciplin. Det er mere end svært at blive elev på skolen, der foregår en udskillelse hvert år ved eksamen, og kun et fåtal optages i det Kongelige Teaters Balletkompagni. I sin artikel undersøger Marianne Nielsen dette skolefællesskab mellem konkurrerende børn.

Immigranter skal deltage i obligatorisk sprogundervisning. Men som Sarah Casey skriver i sin artikel lærer man her andet og mere end at boje verber og om der skal 'n' eller 't' på pronominer. Man lærer også, hvad det vil sige at være 'dansk'. Værdier som 'ansvar', 'fleksibilitet', 'selvstændighed' bliver fremhævet som egenskaber, der er nødvendige for at kunne klare sig på arbejdsmarkedet og som er karakteristiske for det danske samfund. Sprogundervisningen præges herved af en kulturel arrogans og en stærk moralsk diskurs, hvor den gode immigrant er den, der lever op til disse påståede 'danske' værdier. I samme bevægelse skabes en 'andethed', hvor immigranternes erfaringer udgrænses som irrelevante eller ligefrem truende. ■